

Szemelgetés

Csak a következő hónapokban ölt végleges formát, tehát még több ponton változhat a tisztességtelen gazdasági tevékenység tilalmáról szóló magas szintű jogszabály. Annyi bizonyos, hogy a paragrafusok mindenképpen kitérnek majd a tisztességtelen verseny, a fogyasztók megtévesztése, az árukapcsolás, a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés, a gazdasági verseny korlátozásának és a tisztességtelen ár érvényesítésének tilalmára, a jogkövetkezményekre. Az alábbiakban az országgyűlési képviselők elé terjesztett tervezetből idézünk néhány cikkelyt.

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

... Tilos a gazdasági tevékenység folytatására jogosult jogi személyeknek és magánszemélyeknek — ideértve a magánszemélyek társaságait is — gazdasági tevékenységet tisztességtelenül — különösen a versenytársak, a fogyasztók törvényes érdekeit sértő vagy veszélyeztető, illetőleg az üzleti tisztesség követelményeibe ütköző módon — folytatni...

A TISZTESSÉGTÉLEN VERSENY TILALMA

... Tilos valótlan tény állításával vagy híresztelésével, valamint való tény hamis színben való feltüntetésével a versenytárs jó hírnevét vagy hitelképességét sérteni, illetőleg veszélyeztetni.

Tilos az árut, illetve a szolgáltatást (a továbbiakban együtt: áru) a versenytárs hozzájárulása nélkül olyan jellegzetes külsővel, csomagolással, megjelöléssel vagy elnevezéssel forgalomba hozni, továbbá az áru hirdetésében olyan nevet, megjelölést vagy árujelzőt használni, amelyről a versenytársat, illetőleg annak áruját szokták felismerni...

... Tilos az árut a tervezett áremelést megelőzően, valamint az ár emelkedésének előidézése céljából a forgalomból kivonni, illetőleg visszatartani.

Tilos alapos gazdasági indok nélkül — a választékot szűkítve — a fogyasztók által igényelt, alacsonyabb áron forgalomban levő áruk helyett magasabb áron árukat forgalomba hozni.

A FOGYASZTÓK MEGTÉVESZTÉSÉNEK TILALMA

Tilos a fogyasztókat az áruval kapcsolatban megtéveszteni. Ez a tilalom különösen vonatkozik arra az esetre, ha

○ az áru lényeges tulajdonsága, használata, valamint kezelése tekintetében valótlan tény vagy való tény megtévesztésre alkalmas módon állítanak, illetőleg az áru lényeges tulajdonságairól bármilyen más megtévesztésre alkalmas vagy hibás tájékoztatást adnak;

○ megtévesztésre alkalmas áruösszehasonlítást alkalmaznak, s azt reklámként vagy más tájékoztatásként nyilvánosságra hozzák;

○ elhallgatják azt, hogy az áru nem felel meg a törvényes előírásoknak vagy a vele szemben támasztott szakos követelményeknek;

○ az árut — felhasználhatóságát vagy más lényeges tulajdonságát illetően — megtévesztésre alkalmas árujellel látják el;

○ olyan árut hirdetnek, illetve reklámoznak, amely nem, vagy nem kellő mennyiségben, illetőleg választékban áll a fogyasztók rendelkezésére.

A GAZDASÁGI VERSENY KORLÁTOZÁSÁNAK TILALMA

... Tilos az olyan összehangolt magatartás, illetőleg megállapodás, amely a gazdaságilag indokolt közös célok eléréséhez szükségelt mértéket meghaladóan a gazdasági verseny korlátozását vagy kizárását szolgálja.

Ez a tilalom különösen vonatkozik az áru árának meghatározására, a piac felosztására vagy a fogyasztók meghatározott körének valamely áru beszerzéséből, értékesítéséből való kizárására, továbbá a beszerzési források, értékesítési lehetőségek közötti választás korlátozására...

megszerzéséhez összegyűjtött, nyilvánvalóan tendenciózusan csoportosított tények közlése nem meríti-e ki a tisztességtelen gazdálkodás fogalmát.

A legizgalmasabb kérdés azonban minden bizonnyal az, hogy kik lesznek e szabályok érvényesítésének letéteményesei, s mennyire lesznek képesek feladatuk ellátására. A fő szerep a bíróságoké, nekik kell ezután is a korábbinál nagyobb hozzáértéssel és az eddiginél sokkal gyorsabban (ma esetenként egy-egy ilyen per akár két-három évig is eltart) ítélni minden olyan esetben, amikor a magát sértettnek tartó fél magánjogi perre viszi az ügyet. A bíróságok mellett kiegészítő, békéltető, egyez-

tető szerepet töltenek be a remények szerint egyre gyakrabban a Magyar Kereskedelmi Kamara, a Fogyasztók Országos Tanácsa és a szövetségi érdekképviseleti szervek — feltéve, hogy lesz, aki hozzájuk fordul. Hivatalból pedig a piacfelügyeleti szervnek kell a gazdálkodás tisztességén őrködni. S hogy ezt a feladatot a népgazdaságilag legfontosabb vállalatok érdekeit szükségszerűen előtérbe helyező ágazati minisztériumok, vagy a piacfelügyeleti funkciót eddig csak részlegesen ellátó Országos Anyag-és Árhivatal látja majd el, az csak a következő hónapokban, a gazdaságirányítás továbbfejlesztésével kapcsolatos további munkálatok során dől majd el. ●

EGYPERCES

A soros alapítvány

A magyar kulturális és tudományos élet segítésére és serkentésére szerződést írt alá a Magyar Tudományos Akadémia és a New York-i Soros Alapítvány tulajdonosa, Soros György, a magyar származású amerikai üzletember, akit az alapítványról kérdeztünk.

— A hazai jogszabályok nem teszik lehetővé, hogy külföldi állampolgár alapítványt hozzon létre. A Magyar Tudományos Akadémia és ön között tehát csak szerződés született, amely a New York-ban három éve alapított Soros Alapítvány nyújtotta lehetőségeket ezúttal Magyarországra is kiterjeszti. Milyen területen és milyen összeggel kívánja támogatni a hazai kulturális és tudományos életet?

— Nem határoztunk meg pontos összeget, csak annyit, hogy Magyarországon évente közel egymillió dollárra, illetve ennek megfelelő forintra írunk ki pályázatokat. Első lépésként az Országos Vezetőképző Központ (OVK) kap az alapítványtól devizakeretet, hogy neves külföldi előadókat hívjon, s megvásárolhasson olyan technikai berendezéseket, amelyek forintért nem kaphatók. Pályázatot írunk ki szak- és szépirodalmi könyvtárak számára, lehetővé téve, hogy kizárólag devizáért beszerezhető könyvekhez jussanak. Tervezzük video-klubok elsősorban kazettával, de más berendezésekkel is történő támogatását. Az alapítványhoz kutatók és kutatóintézetek is fordulhatnak, hogy szakfolyóiratok előfizetésére adjunk pénzt. Támogatni kívánjuk továbbá, hogy egyre több magyar kutató jusson el külföldre, ahol kutatási területén nemcsak új ismereteket szerezhet, hanem a nemzetközi kutatómunkában is részt vehet. Magyar írók műveinek külföldi megjelenítésében szintén részt szeretnénk vállalni — elsősorban angolra fordításra gondoltunk. Az alapítvány magyar bizottsága vizsgálja azt is, hogyan segíthetné magyar képzőművészek külföldi kiállításait, műveik eladását. Segíteni kívánjuk a magyar számítástechnika fejlődését is.

— Említette, hogy nemcsak dollárt, hanem forintot is kaphat az, aki az alapítványhoz fordul. Hogyan?

— Tudom, hogy a magyar cégek nem bővelkednek valutában, forintban viszont, ha szűken is, de telik nekik az alapítvány céljaival egyező beszerzésekre. Így, aki pályázattal elnyeri a devizát, a dollárösszeget megfelelő forintot fizet be az alapítvány pénztárába. Ezt a forintösszeget a bizottság forintban is fizethető újabb támogatásra fordítja.

— Ugyanaz a bizottság dönt a dollár, illetve a forint odaítéléséről?

— Nem egészen. A szerződés aláírásakor létrehozott magyar bizottság a New York-i központtal egyeztetett és általam jóváhagyott pályázatokat ír ki, ezeket a beérkezett pályázatokkal együtt közösen értékeljük. A forintot a bizottság önállóan, a dollárt a New York-i központtal együtt ítéli oda.

G. BARTA ÁGNES